

Środki tymczasowe i zapobiegawcze - Bułgaria

SPIS TREŚCI

- 1 Jakie wyróżnia się rodzaje środków?
- 2 Jakie są warunki orzeczenia takich środków?
  - 2.1 Postępowanie
  - 2.2 Najważniejsze warunki
- 3 Przedmiot i charakter takich środków
  - 3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?
  - 3.2 Jakie skutki mają te środki?
  - 3.3 Jak długo obowiązują takie środki?
- 4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

1 Jakie wyróżnia się rodzaje środków?

Postępowanie sądowe charakteryzuje się zasadniczo pewnym (dłuższym lub krótszym) czasem trwania. Zwłoka wynikająca z konieczności przeprowadzenia poszczególnych etapów przed poszczególnymi instancjami może niekiedy prowadzić do nieskuteczności ochrony prawnej, o którą się wnioskuje, ze względu na czas potrzebny na wydanie orzeczenia, a następnie jego wykonanie. W tym zakresie ustawodawca przewidział szereg środków, które mają zapewnić skuteczność dochodzonej ochrony prawnej.

Kwestie związane z zabezpieczeniem interesu prawnego regulują przepisy art. 389–404 kpc.

Zgodnie z art. 391 kpc środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego są dozwolone, w przypadku gdy w braku takich środków wykonanie przez powoda praw wynikających z orzeczenia byłoby niemożliwe lub utrudnione oraz gdy a) roszczenie jest poparte przekonującymi dowodami z dokumentów lub b) ma zostać złożona kaucja w kwocie określonej przez sąd zgodnie z art. 180 i 181 ustawy o zobowiązaniach i umowach. Złożenia kaucji można się domagać nawet wtedy, gdy istnieją przekonujące dowody z dokumentów.

Dlatego też podstawową przesłanką i warunkiem koniecznym do zarządzenia środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego jest ryzyko, że powód może nie być w stanie wykonać swoich praw wynikających z orzeczenia, które zostanie wydane w związku z uprawdopodobnionym roszczeniem.

Aby umożliwić zabezpieczenie roszczenia, sędzia powinien ocenić, czy spełnione są następujące przesłanki: zabezpieczenie roszczenia jest konieczne, roszczenie jest uprawdopodobnione, a środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego, o który wnosi powód, jest właściwy i odpowiedni w danej sprawie i w odniesieniu do ochrony prawnej, o którą się wnosi.

Zgodnie z art. 397 ust. 1 kpc prawo przewiduje następujące środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego:

1. zajęcie nieruchomości;
2. zajęcie tymczasowe ruchomości i wierzytelności, w tym zajęcie udziałów/akcji spółki;

3. inne właściwe środki określone przez sąd, w tym zatrzymanie pojazdu silnikowego lub zawieszenie postępowania egzekucyjnego.

Sąd może również zarządzić szereg środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego do wysokości wartości przedmiotu sporu.

2 Jakie są warunki orzeczenia takich środków?

2.1 Postępowanie

Zgodnie z przepisami rozdziału 34 kpc zabezpieczenie interesu prawnego jest dozwolone na następujących warunkach:

1. zgodnie z art. 389 kpc – w przypadku wszystkich rodzajów roszczeń – na każdym etapie postępowania przed zakończeniem czynności wyjaśniających w postępowaniu apelacyjnym;
2. zgodnie z art. 390 kpc wszystkie roszczenia można zabezpieczyć jeszcze przed wniesieniem pozwu.

Wniosek o zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego w odniesieniu do sprawy zawisłej w sądzie

Wniosek ten powód wnosi do sądu właściwego do rozpoznania danej sprawy. Sędzia może zezwolić na zabezpieczenie roszczenia, wyłącznie jeśli spełnione są przesłanki określone w art. 391 kpc – uprawdopodobnienie roszczenia, konieczność zabezpieczenia roszczenia (tj. ryzyko braku możliwości zaspokojenia roszczenia powoda w przypadku jego uwzględnienia przez sąd), a także adekwatność danego środka. Zgodnie z art. 391 ust. 2 i 3 kpc w braku wystarczających dowodów sąd może również z urzędu zarządzić złożenie kaucji w ustalonej przez siebie wysokości.

Zabezpieczenie roszczenia jest dozwolone nawet w przypadku zawieszenia postępowania.

Wniosek o zabezpieczenie przyszłego roszczenia

Wniosek składa się w miejscu, w którym powód ma miejsce stałego zamieszkania lub w którym znajduje się majątek, który posłuży do zabezpieczenia roszczenia. Jeżeli złożono wniosek o zastosowanie środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego w postaci zawieszenia postępowania egzekucyjnego, wniosek należy wnieść do sądu właściwego ze względu na miejsce, w którym powinna zostać przeprowadzona egzekucja.

W przypadku zarządzenia środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego w odniesieniu do przyszłego roszczenia sąd wyznacza termin zgłoszenia roszczenia, który nie może przekraczać jednego miesiąca. Przesłanki materialne zarządzenia takich środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego są takie same jak w przypadku zarządzenia środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego w sprawie zawisłej w sądzie.

We wniosku należy wskazać środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego, o który się wnosi, oraz wartość przedmiotu sporu. Wniosek należy wnieść do właściwego sądu rejonowego (*rayonen sad*) lub okręgowego (*okrazhen sad*) stosownie do jego właściwości miejscowej i rzeczowej zgodnie z art. 104 kpc.

Wniosek może wnieść wnioskodawca, jego pełnomocnik procesowy lub adwokat. Nie wymaga się złożenia dodatkowego egzemplarza wniosku, ponieważ nie doręcza się go stronie przeciwnej.

Zarządzone przez sąd środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego są wykonywane przez:

- zajęcie nieruchomości – Urząd Rejestrowy;
- zajęcie ruchomości i wierzytelności dłużnika – państwowego lub prywatnego komornika, w tym poprzez zawiadomienie przez niego osób trzecich, takich jak banki i inne instytucje kredytowe;
- w przypadku środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego dotyczących pojazdów – właściwe służby policji drogowej;
- w przypadku środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego w postaci zawieszenia postępowania egzekucyjnego – odpis postanowienia sądu o udzieleniu zabezpieczenia należy przedłożyć właściwemu komornikowi, który wszczął postępowanie egzekucyjne;
- inne środki przewidziane w prawie – właściwego państwowego lub prywatnego komornika wybranego przez wnioskodawcę.

2.2 Najważniejsze warunki

Przesłanki materialne pozwalające na zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego (jak opisano powyżej) określa art. 391 kpc.

Zabezpieczenie roszczenia alimentacyjnego jest dozwolone nawet wtedy, gdy przesłanki określone w art. 391 kpc nie zostały spełnione – wówczas sąd może zastosować środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego z urzędu.

Dozwolone może być również częściowe zabezpieczenie roszczenia, ale tylko w odniesieniu do tych części roszczenia, które zostały wystarczająco uprawdopodobnione.

3 Przedmiot i charakter takich środków

3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

Co do zasady środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego mogą dotyczyć każdego składnika majątku dłużnika.

Zabezpieczenie roszczenia pieniężnego poprzez zajęcie wierzytelności, z których egzekucja jest wyłączona, jest niedopuszczalne.

Zgodnie z art. 393 ust. 1 kpc niedopuszczalne jest zabezpieczenie roszczeń pieniężnych w stosunku do Skarbu Państwa, instytucji państwowych oraz placówek służby zdrowia zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o placówkach służby zdrowia.

Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego mogą obejmować następujące rodzaje aktywów:

- rachunki bankowe;
- ruchomości;
- nieruchomości;
- pojazdy w świetle ich zatrzymania;
- czynności w świetle postępowania egzekucyjnego;
- określone aktywa przyszłego dłużnika wskazane w innych wyraźnie przewidzianych w prawie przypadkach.

3.2 Jakie skutki mają te środki?

Rozrządzenia majątkiem przez dłużnika są bezskuteczne zarówno w stosunku do wierzyciela głównego, jak i w stosunku do pozostałych wierzycieli, którzy przystąpili do postępowania. Jeżeli chodzi o nieruchomości, nieskuteczne są wyłącznie rozrządzenia dokonane po wpisaniu zajęcia do rejestru zgodnie z art. 452 kpc.

Założenia dotyczące bezskuteczności praw nabytych przez wierzyciela głównego i wierzycieli, którzy przystąpili do postępowania, po zarejestrowaniu zajęcia i otrzymaniu zawiadomienia o zajęciu reguluje art. 453 kpc.

Zgodnie z art. 401 kpc wierzyciel, którego roszczenia zostały zabezpieczone, może wytoczyć powództwo przeciwko obowiązanej będącej osobą trzecią w sprawie kwot lub aktywów, których taki obowiązanym nie zamierza wydać.

Wydatki związane z postępowaniem o zabezpieczenie interesu prawnego ponosi osoba, na której wniosek sąd zarządził odpowiednie środki, na podstawie art. 514 kpc w związku z art. 401 kpc, który reguluje środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego.

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Zabezpieczenia udziela się na podstawie zasady, zgodnie z którą sąd zarządza dany środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego w sprawie zawisłej w sądzie, zanim sprawa ta zostanie rozstrzygnięta w drodze wydanie prawomocnego orzeczenia.

W przypadku zarządzenia środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego w odniesieniu do przyszłego roszczenia sąd wyznacza termin zgłoszenia roszczenia, który nie może przekraczać jednego miesiąca. Jeżeli w wyznaczonym terminie nie zostaną przedstawione dowody potwierdzające roszczenie, sąd z urzędu uchyli środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego na podstawie art. 390 ust. 3 kpc.

W przypadku zgłoszenia roszczenia, w odniesieniu do którego sąd zarządził środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego, tak jak to zwykle ma miejsce, środki te pozostają w mocy i wywołują skutki prawne aż do czasu rozstrzygnięcia sprawy.

Przepisy art. 402 kpc regulują postępowanie dotyczące uchylania zarządzonych środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego. Na podstawie tego artykułu zainteresowana strona winna złożyć wniosek, którego odpis musi zostać doręczony osobie, która wniosła o zarządzenie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego, i która może wnieść sprzeciw w terminie trzech dni. Sąd uchyli środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego na posiedzeniu niejawnym, jeżeli ma pełne przekonanie, że przyczyna, dla której środki zostały zastosowane, już nie istnieje lub że pozwany złożył kaucję w przewidzianym terminie w kwocie, której dochodzi powód (art. 398 ust. 2 kpc). Na postanowienie sądu uchylające środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego przysługuje zażalenie, które należy wnieść w terminie jednego tygodnia.

Zgodnie z art. 398 kpc zastąpienie zarządzonych środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego innymi jest dopuszczalne w dwóch następujących sytuacjach:

- zgodnie z ust. 1 – sąd, na wniosek jednej ze stron, może – po powiadomieniu drugiej strony i uwzględnieniu jej sprzeciwu wniesionego w terminie trzech dni od doręczenia pisma sądowego – zezwolić na zastąpienie jednego rodzaju środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego środkami innego rodzaju;
- zgodnie z ust. 2 – w przypadku zabezpieczenia roszczenia, które można wyrazić w kategoriach pieniężnych, pozwany może w każdej chwili zastąpić ustanowione zabezpieczenie poręczeniem gotówkowym lub poręczeniem z innego tytułu bez zgody drugiej strony na podstawie art. 180 i 181 ustawy o zobowiązaniach i umowach.

W przypadkach określonych w art. 398 ust. 1 i 2 kpc zajęcie ruchomości lub zajęcie nieruchomości zostaje uchylone.

Prawo dopuszcza możliwość wytoczenia przez pozwanego powództwa przeciwko powodowi o odszkodowanie za straty, które pozwany poniósł w związku ze środkami służącymi zabezpieczeniu interesu prawnego, jeżeli pozew w sprawie roszczenia, w odniesieniu do którego sąd zarządził środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego, zostało cofnięty lub jeżeli roszczenie nie zostało zgłoszone w przewidzianym terminie, a także jeżeli postępowanie zostało umorzone (art. 403 kpc).

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Zgodnie z art. 396 kpc na postanowienie sądu o zabezpieczeniu interesu prawnego przysługuje zażalenie, które należy wnieść w terminie jednego tygodnia. W przypadku powoda ten tygodniowy termin rozpoczyna bieg od momentu doręczenia mu postanowienia, natomiast w przypadku pozwanego (strony, na niekorzyść której sąd zarządził środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego), termin ten rozpoczyna bieg od dnia, w którym zostanie mu ono doręczone przez komornika, Urząd Rejestrowy lub sąd zawiadomienie o zastosowaniu środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego. Odpis zażalenia musi zostać doręczony stronie przeciwnej, która ma tydzień na wniesienie odpowiedzi.

W przypadku zażalenia na postanowienie o odmowie zastosowania środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego pozwanemu nie doręcza się odpisu zażalenia wniesionego przez powoda.

Jeżeli sąd apelacyjny podtrzymał postanowienie o zastosowaniu lub odmowie zastosowania środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego, od tego postanowienia nie służy skarga kasacyjna. Jeżeli sąd apelacyjny zarządził środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego, których zastosowania odmówił sąd pierwszej instancji, orzeczenie sądu apelacyjnego można zaskarżyć, wnosząc zażalenie do Najwyższego Sądu Kasacyjnego, jeżeli spełnione zostały przesłanki wniesienia takiego zażalenia określone w art. 280 kpc.

Zgodnie z obecnie obowiązującym kodeksem postępowania cywilnego istnieje możliwość odwołania się zarówno od zarządzonych środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego, jak i od kwoty kaucji określonej przez sąd jako warunek zarządzenia tych środków. Odwołanie się do sądu apelacyjnego nie powoduje jednak zawieszenia środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego do czasu wydania orzeczenia i ewentualnego uchylecia tego postanowienia przez sąd wyższej instancji.

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 03/01/2018